

raival és buja lombozatjával a talajt javítja és annak hathatós véd-szeréül szolgál. Fölaprózott gumóit a többi hézagpótló növények közé úgy ültetjük, mint a burgonyát szokták; becsét homokkötés tekintetéből csak növeli, hogy az egyszeri ültetéssel is annyira elszaporodik, miszerint majdnem kiirhatatlannak mondható.

Kijelentjük még, hogy a fölsorolt fanemeket, valamint a hézagpótló növényeket is elegyesen növesztteni czélszerűbb; hogy azonban tulsúlyt melyiknek adjunk, vagy hogy átaljában mi legyen az elegyarány — arra, és az egyes fanemeknek a téren eszközzendő fölosztására nézve az erdész csak az összes viszonyoknak s az egyes fanemek sajátosságainak — melyekről jövő alkalommal bővebben — gondos összevetése után fog okosan határozhatni.

Füvelőknek telkesítése.

Bár nem akarjuk a füves téreknek felszaggatását feltétlenül ajánlani; mégis vannak, kivált nálunk, gyakori esetek, a midőn a füvelőknek (értve — a nem eléggé jövedelmezőknek) feltörése, telkesítése valóban czélszerű s hasznót ígérő vállalat. Legyen szabad ez alkalommal ezen tárgyról pár sort írni.

A füvelőknek rendes eke mivelés alá vétele igen gondos eljárást igényel — részint a nehezen korhadó vastag (jobbára nyers) gyep miatt, részint az ily talajokban gyakran nagyobb mértékben lappangó korhansavas, fanyar s egyéb, a nemes növényekre kártékonyan ható anyagok miatt. Ezen okokból a füvelőknek telkesítését jobbára még némely más javító eszközöknek (mész, trágya) és eszközléseknek (égetés s m. eff.) hozzájárulásával szükséges támogatni.

Az eljárás a füvelők telkesítésénél a szerint változik némileg, amint a telkesítendő földdarab vagy jobbféle réttalaj, vagy vadfüves gyepföld, vagy hangafüves térség. Foglalkozzunk egyenkint ezen különleges esetekkel.

1) Jobbféle réttalajnak telkesítése.

Az ily talaj, ha magában eléggé gazdag, minden további előkészület nélkül, közvetlenül feltörhető (felszántható); történhetik ez tavasszal vagy ősszel. A földnek lehető legjobb porhanyítása valamint a gyöpnék elkorhasztása: ismételt szorgalmas szántás, boronálás meg hengerezés által eszközöltessék. A késes boronák itt különös haszonnal alkalmaztatnak.

Az ősszel feltört, jól átmunkált föld télen át hevertetik; jövő

tavaszzsal újbóli munkálás után (vagy ha a talaj nem kívánja — enélkül is) zabbal, tavaszi buza, köles, hajdina bükköny, len, tavaszi repce, kukoricza vagy burgonyával bevettetik; aratás után a szorgalmas munka ismételtetik; ezután (szükség szerint) többéves kapánövény-mivelés következik, mire a már eléggé megszeliült föld rendszeres mivelés és a kívánt vetésforgás alá vétethetik.

Hogyha a gyepet, ennek szerfeletti vastagsága vagy az előment tartósabb szárazság miatt ősszel feltörni nem lehetne, akkor ezen munka a téli természetes porhanyulás után tavaszzsal is végezethetik. A feltört talaj nyár folytán a kezdetben már leirt módon és eszközökkel szorgalmasan miveltetvén, ősszel gabonával bevettetik.

2) V a d f ü v e s g y e p f ö l d e k n e k t e l k e s i t é s e .

Ezeknél többféle eljárást lehet alkalmazni:

(Első eljárás.) Az egész gyepkéreg késes boronával szétmetsetik és az így támadt gypszeletek mélyenjáró jól forgató ekével, vagy kapa meg ásóval tökéletesen megfordítatnak; borona és henger a kívánatos keveredést és mindig szükséges egyenitést eszközlik.

Télen át a fagy hatásának kitett föld tavaszzsal újra megszántatik és pedig czélszerűen ugyanazon irányban, mint először történt: miáltal a még szeletekben összefüggő gyep teljesen megfordítatik, nem pedig csak oldalt tolatik; erélyes boronálás most a felpuhult gyepet teljesen el fogja szaggatni.

Nyáron át a föld harmadszor és pedig keresztbe szántatik és boronáltatik: ősszel negyedszer és erre (kellő ülepedés után) őszi gabonával bevettetik.

Ha a talaj nagyon kötött vagy nedves, akkor még fél évig munkáltatik és csak jövő tavaszzsal — a netán még felmerülő gyomoknak teljes elnyomatására — beárnyaló növényekkel (hajdina, hüvelyesek s eff.) bevettetik és az ezekre következő kapás mivelés (burgonya, kukoricza) által teljesen megszeliđítetik.

Ha a telkesítendő gyepföld valamivel gazdagabb, mint az eddigi esetben feltettük, és szelidebb minőségű, akkor már az első tavaszon lehet zabbal és erre következő szorgalmas földmunka után tél előtt őszi gabonával bevetni. Czélszerű, az első vetésnek lent vagy kölest választani, melyeknek szorgalmas gyomlálása és kapáltatása által a gyepkéreg mihamarábbi pusztítását lényegesen elősegíthetni.

(Második eljárás.) A szeletekre metszett, lehámzott gyepdarabok a mezőn — trágyával meg edző mésszel átrétegzett nagy rakásokba felállítatnak. Az erre bekövetkező (és célba is vett) erje-

dés folytán kifejlődő gázok (különösen ammonia) a porhanyó föld által felszivatnak s viszont ennek további porlasztására hatnak; a kifejlődő meleg és hozzájáruló mérsékelt nedvesség pedig a gyepdaraboknak tökéletes elkorhadását idézik elő, úgy, hogy az erjedési folyamat bevégeztével az egész rakás mint hasonnemű tömeg a mezőre szórathatik s a föld közvetlenül a megállapított vetésforgas alá vétethetik.

Ezen eljárás Némethonnak számos szegényebb talaju vidékein rendes és sikeres alkalmazásban áll.

(Harmadik eljárás.) A gyep egy mélyenjáró eke által tetszés szerinti szélességű csíkokban lehámoztatik; ezen csíkok közötti gyep egyelőre érintetlen maradván; az eke által megfordított gyepszeletek erre fogas és késes boronákkal erélyesen szétszaggatattatnak; némi idő múlván az előbb felnemört gyep hasonló bánlás alá vétetik; végre az egész terület leboronáltatik és az összehúzott gyepdarabok meg gyökmaradékok rakásokba hozatván, megszáritatnak és a szél oldaláról meggyujtatnak.

(Negyedik eljárás.) Hol a gyep szerfelett vastag és kemény, főleg midőn a fekvés is nedves meg hűvös, vagy a talajban sok savanyú, fanyar meg más káros anyagok taláztatnak, ott a tűz (az égetés) különösen jó sikerrel alkalmazható a telkesítésnél.

Az eljárás itt ismét különböző. Gyakori e következő. A gyepkéreg lehámoztatik és négyszegű darabokra vágatik. Történik ez vagy ezen célra szolgáló széles s éles kapákkal, vagy az u. n. hámló ekével, melyet egy késes borona keresztbejárva megelőz; vagy végre az általa felhasított gyepszeletek egyszerűen csak felvagdaltatnak. Az ekkép nyert gyepdarabok előbb szárításra felállittatnak, azután száraz galyakkal átrétegezve nagy rakásokba hozatnak és lassu égetés által felpörköltetnek.

Az ilyformán égetett talaj a nyert hamuval együtt a kopasztott és (ha lehetett) azalatt már valami módon porhanyított talajra szét-szóratik és a felréteggel lehetőleg jól és gyorsan megkevertetik. A vetés erre nem sokára bekövetkezzék.

Néha ezen eljárás bizonyos számú évek múlva ismétlődni is szokott.

A leirt módszerek által telkesített földeken legjobban diszlenek: mindennemű répa, repcze, burgonya, zab és a legtöbb takarmányfüvek; ez utóbbiak főleg akkor midőn a talaj egyuttal mésztárgyát is kapott.

A tartósabb sikernek mellözhetlen feltétele: czélszerű, a

talaj erejéhez s állapotához mért vetésforgás, melyben a gabona jobbára csak második sorban veendő fel és takarmánynövényekkel (vagy illetőleg legelővel) felváltva természetű.

3) Tőzeg- és láptalajok telkesítése.

A fenforgó körülmények szerint szinte különböző módon eszközöltek.

a) Tulajdonképi tőzegtelepek, műszaki alkalmazhatóságuk miatt, ha érdemes, legelőbb tőzegnyerésre használatnak. Ha a kivágott telep nem jelentékeny mélységű, akkor némely körülmények között tanácsos lehet, azt jó földdel kitölteni, és megfelelő mivvelés alá venni. Midőn a tőzegtelep mély fekvésű, akkor annak kitöltésével lecsapolás is egyesítendő; a tetemes költség azonban ily eljárást csak ritkán fogja megengedni.

b) Száraz régi tőzegtelepek, melyek a sok (savanyú) televény miatt kevés jobbféle növény alá alkalmasak, csak kellően végbevitt égetés, meszezés vagy márgázás után vehetők rendes mivvelés alá.

c) Nedves tőzeföldek előrement lecsapolás után felszántatnak (a talaj szivacsos állapota miatt a marhának patái deszkadombokkal alakítottatnak), azután erélyesen megboronáltatnak és a szél oldaláról meggyújtatnak. Miután így a kellő mélységre átpörkölődtek legelőbb (néha egypár évig) hajdinával, később zabbal vagy rozsszal vettetik be.

d) Nedves tőzeg- és lápföldek, úgyszinte kiszáradt, sással benőtt tavak — a telkesítés céljából nagyobb vagy kisebb, rendes vagy hoszúkás négyszög ágyakra osztatnak, melyek körül mély árkokkal befoglaltatnak; a kiemelt föld az ágyaknak feltöltésére és fellebb emelésére szolgál.

Az így történt lecsapolás után a talaj szinte égettetik; mi mellet azonban a víz az árkokban meghagyandó, nehogy a tűz a porhanyó szivacsos talajban nagyon is mélyre hatoljon.

A mivvelés itt is hajdinával kezdődik. Jobbára tanácsosabb azonban az új telket birka legelőnek meghagyni; a fű igen dúsan fejlődik és a juhok gyorsan erjedő ganéja reá kedvező hatást gyakorol.

S. P.